

M. EWA MEHAL SŁ. NMP

PRZYKŁAD REALIZACJI MYŚLI PEDAGOGICZNEJ
EDMUNDA BOJANOWSKIEGO
W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

Najwyższym celem wychowania jest,
aby człowiek stał się obrazem
i podobieństwem Boga na ziemi.
Bł. Edmund Bojanowski

Edmund Bojanowski nie był obojętny na los sierot, dla których przy współpracy z innymi ludźmi, zatroskanymi o los najuboższych, założył tzw. Instytut Gostyński – Dom Miłosierdzia. Osobiście zajął się urządzeniem domu, zgromadzeniem potrzebnych środków materialnych i sprowadzeniem siostr miłosierdzia. Szczególnie zależało mu na zapewnieniu dzieciom, sierotom i zaniedbanym przez rodziców jak najlepszych warunków rozwoju i przygotowaniu ich do uczciwego, samodzielnego życia. Stawiał im wymagania, uczył pracy i systematyczności, ale także potrafił włączać się w ich zabawy. Z czasem założył Zgromadzenie Służebniczek Boga-Rodzicy-Dziewicy Niepokalanie Poczętej oraz ochronki wiejskie dla dzieci. Opracował program wychowawczy, który powiązał z rokiem liturgicznym, z rytmem pór roku i dni tygodnia, wcielając w życie ideały chrześcijaństwa, prostoty, harmonijnej więzi człowieka z przyrodą. Dzieci, wyczuwając jego autentyczną miłość, spontanicznie nazywały go „tata”.

Współcześnie myśl pedagogiczną E. Bojanowskiego na co dzień realizują siostry służebniczki w duchu troski o życie, rozwój i wychowanie dzieci pozbawionych właściwej opieki rodziców i zaniedbanych, prowadząc placówki wsparcia dziennego, często w ramach parafii i we współpracy z organizacjami pozarządowymi. W placówkach prowadzonych w formie opiekuńczej zapewnia się dziecku opiekę i wychowanie; pomoc w nauce; organizację

czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań. Organizuje się także zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizując indywidualny program korekcyjny (Ustawa 2017, art. 24 ust. 2-3).

Siostry prowadzą w różnych częściach Polski placówki opiekuńczo-wychowawcze, które „zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, zaspokajają jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne, zapewniają dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych oraz obejmują dziecko działaniami terapeutycznymi” (Ustawa 2017, art. 93 ust. 4).

W konkretnym działaniu wychowawczym siostry dążą, tak jak E. Bojanowski, do zapewnienia dziecku poczucia bezpieczeństwa, spokoju, życzliwości i poszanowania własnej godności, stworzenia dziecku atmosfery rodzinnej, w której najlepiej realizuje się integralny rozwój młodego człowieka, jego elementy ludzkie i boskie. W wychowaniu najważniejsza jest miłość, ponieważ dziecko, które doznaje miłości, rozwija się szybko i prawidłowo. Wszystkie środki i metody wychowawcze zmierzają do rozbudzenia w dzieciach wielkiej miłości Boga, bliźniego i Ojczyzny. Cele te realizowane są przez świadectwo życia sióstr i wychowawców. E. Bojanowski przywiązywał wielką wagę do roli wychowawczynie, która miała oddziaływać na dziecko przede wszystkim własnym przykładem, będąc wzorem do naśladowania.

Przekazywanie wiary i wspieranie na ścieżkach wiary osobistej oraz kształtowanie zasad moralnych odbywa się poprzez codzienną wspólną modlitwę (rano i wieczorem, przed posiłkiem), poprzez przeżywanie świąt i uroczystości religijnych razem z wychowankami, poprzez udział we Mszach świętych, nabożeństwach i życiu parafii, na terenie której znajduje się placówka. Wychowankowie przygotowani są i doprowadzani do sakramentów świętych: chrztu św., spowiedzi św., I Komunii św. i bierzmowania. Uczestniczą razem z siostrami w pogrzebach rodziców, członków rodziny dzieci i wychowawców. W placówce przekazywane są tradycje rodzime związane z przygotowaniem i przeżywaniem świąt i uroczystości w roku liturgicznym. Przy różnych okazjach wychowankowie poznają żywoty świętych czy też współczesnych bohaterów (np. walczących o prawo do życia dzieci nienarodzonych) po to, by mogli ich naśladować w swoim życiu.

Realizując zadania placówki – przygotowanie wychowanków do samodzielnego funkcjonowania i pełnienia różnych funkcji w życiu społecznym, rozumienia i uznawania norm społecznych oraz do życia w relacji przyjaźni z Bogiem i drugim człowiekiem – wychowankowie uczą się przestrzegania

zasad życia społecznego oraz odpowiedzialności za swoje słowa i czyny. Starsze dzieci pomagają przy opiece nad dziećmi młodszymi, niepełnosprawnymi, słabszymi. Ucząc wrażliwości na potrzeby innych, wychowankowie dzielą się swoimi rzeczami, zabawkami czy słodyczami z innymi, np. robiąc paczki, upominki dla potrzebujących i ubogich. Wypełniając swoje obowiązki w placówce oraz pracując z wychowawcami na rzecz placówki, uczą się pracowitości, dokładności i szacunku do pracy. Wychowawcy stawiając wymagania, konsekwentnie przestrzegają ich wykonania.

Kształtowanie postawy patriotyzmu i szacunku do tradycji narodowych realizowane jest w placówkach przez poznawanie historii Polski, np. przy okazji świąt narodowych i patriotycznych, przez wywieszanie przy tej okazji flagi narodowej, czy wycieczki do muzeum. Wychowankowie uczestniczą w nabożeństwach za Ojczyznę, w marszach i apelach patriotycznych. Odwiedzają groby tych, którzy oddali życie za Ojczyznę. Organizowane są w placówkach różne konkursy o tematyce patriotycznej, apele i przedstawienia.

Wychowankowie uczą się dostrzegać piękno otaczającego świata w wymiarze pór roku, w organizowanych spacerach czy wycieczkach. Dbają o najbliższe środowisko poprzez wykonywane prace, w zależności od pory roku, w ogrodzie przy placówce i na placu zabaw. W zimie dokarmiają ptaki w ustawionych przez nich karmnikach. Jak podkreślał E. Bojanowski, praca dzieci w ogrodzie wyrabia u nich poczucie odpowiedzialności, ładu, pracowitości i poświęcenia się dla innych.

Ważną rolę w wychowaniu dzieci i młodzieży odgrywa rozwój fizyczny, na który duży wpływ ma ruch i edukacja prozdrowotna. Wychowankowie uczestniczą w zajęciach ruchowych, gimnastycznych, choreograficznych przy muzyce przekazującej dobre wartości moralne i treści religijne. Uczą się troski o zdrowie i higienę życia.

Siostry wraz z wychowankami dbają o wystrój pomieszczeń, w których dzieci mieszkają czy mają zajęcia, by było w nim jak najwięcej światła, powietrza, zieleni, by panował ład i porządek, by był to dla nich dom.

Wychowawcy starają się dostrzegać i doceniać nawet najmniejsze sukcesy wychowanków, w różnych dziedzinach, nagradzać ich i motywować do nauki i własnego rozwoju. Poprzez działania wychowawcze siostry wraz z całym zespołem wychowawczym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych dążą do wszechstronnego rozwoju osobowości człowieka zintegrowanego wewnątrznie, człowieka z ukształtowanym światopoglądem, przygotowanego do odpowiedzialności i samodzielności, człowieka, który jest obrazem i podobieństwem Boga na ziemi.

BIBLIOGRAFIA

- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Dz. U. 2017, poz. 697.
- OPIELA, M.L. (red.) (2016). Kompendium edukacyjne Edmunda Bojanowskiego. Lublin: Episteme.
- GIGILEWICZ, E., OPIELA, M.L. (red.) (2016). Prace, szkice i notatki Edmunda Bojanowskiego. Inedita. T. I-II. Lublin: Zgromadzenie Sióstr Służebniczek BDNP.

PRZYKŁAD REALIZACJI MYŚLI PEDAGOGICZNEJ EDMUNDA BOJANOWSKIEGO
W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

Streszczenie

Siostry służebniczki, realizując współcześnie myśl pedagogiczną Edmunda Bojanowskiego w duchu troski o życie, rozwój i wychowanie dzieci pozbawionych właściwej opieki rodziców i zaniedbanych, prowadzą placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz placówki wsparcia dziennego, często w ramach parafii i we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Poprzez działania wychowawcze siostry wraz z całym zespołem wychowawczym dążą do wszechstronnego rozwoju osobowości człowieka zintegrowanego wewnętrznie, człowieka z ukształtowanym światopoglądem, przygotowanego do odpowiedzialności i samodzielności, człowieka, który jest obrazem i podobieństwem Boga na ziemi.

Słowa kluczowe: opieka nad dziećmi; wychowanie i nauczanie dzieci.

THE EXAMPLE OF REALIZATION OF EDMUND BOJANOWSKI'S PEDAGOGICAL
CONCEPT IN EDUCATIONAL CARE CENTRES

Summary

The Little Servant Sisters, realising in our age Edmund Bojanowski's pedagogical concept in the spirit of care for the life, development and education of the children deprived of proper care of their parents and neglected, run educational care centres and day care centres within parishes and in cooperation with non-governmental organisations. Through their educational work, the sisters and the whole educational staff aim at the comprehensive development of a person who is intrinsically integrated, with a firm worldview, prepared to live responsibly and independently, a man who is an image and likeness of God on the earth.

Key words: care for children; education of children.